יום טוב סוכות

חיזוק און עֵצוֹת וִוי אַזוֹי אוֹיסְצוּנִיצְן די טֶעג פון יוֹם טוֹב סוּכּוֹת,
און זוֹכֶה זַיין צוּ אַ שְׁטַארְקֶע אֱמוּנָה.
און צוּ בְּלַייבְּן אַ גַאנְץ יָאר אוּנְטֶער די שָׁאטְן פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן.

אוּנְטֶער די שָׁאטְן פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן

וֶוען עֶס קוּמְט די הֵיילִיגֶע 'יוֹם טוֹב סוּכּוֹת' דַארְף מֶען זִיךְ זֵייעֶר פְרֵייעֶן אַז מִיר זֶענֶען זוֹכֶה צוּ מְקַיֵים זַיין די הֵיילִיגֶע מִצְוֹת פון סוּכָּה און פון שָׁאקְלֶען די ד' מִינִים, און וֶוען מֶען זִיצְט אִין די הֵיילִיגֶע סוּכָּה דַארְף מֶען גֶעדֶענְקֶען אַז מֶען אִיז אַרוּם גֶענוּמֶען פון אַלֶע זַייטְן מִיטְן אֵייבֶּערְשְׁטְן, מֶען זִיצְט אוּנְטֶער די שָׁאטְן פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, בְּצֵל הָאֱמוּנָה.

לִיבֶּער בְּרוּדֶער, הַארְצִיגֶער חָבֵר, נֶעם אַרֵיין אִין דִיר אַז אַלֶעס אִיז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער, אַלֶעס וָואס דוּ זֶעסְט אִיז אֱלֹקוּת, דוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר – אַלֶעס אִיז נָאר אַ פַארְשְׁטֶעלַאכְטְס, אַלֶעס אִיז אַזוֹי וִוי אַ קְלֵייד וָואס דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט זִיךְ פַארְשְׁטֶעלְט, אָבֶּער אַלֶעס אִיז נָאר עֶר, און קֵיין שוּם זַאךְ פַּאסִירְט נִישְׁט פון זִיךְ אַלֵיין, אַלֶעס אִיז פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן מִיט אַ פִּינְקְטְלִיכֶער חֶשְׁבּוֹן, וַוייל די מִצְוָה פון סוּכָּה אִיז מְסוּגָל אוֹיף אֱמוּנָה, אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט אִין די תּוֹרָה (וַיִּקְרָא כג, מב-מג): "בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים... לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם", אַז מֶען זָאל ווִיסְן אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער הָאט אַרוֹיסְגֶענוּמֶען אִידִישֶׁע קִינְדֶער פון מִצְרַיִם, און אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער פִירְט אַלֶעס, עֶר אִיז אַלֶעס, עֶר טוּט אַלֶעס, און אוֹיךְ אַלֶעס וָואס גֵייט אַרִיבֶּער מִיט דִיר פֶּערְזֶענְלִיךְ, יֶעדֶע זַאךְ פון דִיר און פון דַיין מִשְׁפָּחָה – אַלֶעס אִיז מִיט אַ פִּינְקְטְלִיכֶע חֶשְׁבּוֹן און אַלֶעס אִיז נָאר פַאר דַיין טוֹבָה.

ווִיסְן זָאלְסְטוּ, דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (שִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן נג): "מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה חַיָּיו חַיִּים", וֶוער עֶס הָאט אֱמוּנָה – לֶעבְּט אַ גוּט לֶעבְּן, און עֶר פַארְבְּרֶענְגְט זַיינֶע טֶעג מִיט גוּטְס. וַוייל וֶוען עֶס גֵייט אִים גוּט, עֶס גֵייט אִים וִוי אַזוֹי עֶר ווִיל – אִיז דָאךְ גוּט, און אֲפִילוּ וֶוען עֶס גֵייט אִים נִישְׁט וִוי אַזוֹי עֶר ווִיל, עֶר הָאט שְׁוֶוערֶע טֶעג, עֶר הָאט וֵוייטָאג און יִסוּרִים – אִיז אִים וַוייטֶער גוּט, וַוייל עֶר פַארְלָאזְט זִיךְ אַז דֶער אֵייבֶּערְשְׁטֶער וֶועט רַחֲמָנוּת הָאבְּן אוֹיף אִים און אִים הֶעלְפְן, וַוייל אַז אַלֶעס אִיז פוּנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אַלֶעס קוּמְט פון אִים – מוּז זַיין אַז אַלֶעס אִיז נָאר לְטוֹבָה. "אֲבָל מִי שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה חַס וְשָׁלוֹם, חַיָּיו אֵינָם חַיִּים כְּלָל", אָבֶּער וֶוער עֶס הָאט נִישְׁט קֵיין אֱמוּנָה, אִיז אִים דָאס לֶעבְּן נִישְׁט קֵיין לֶעבְּן, וַוייל וִוי נָאר עֶס גֵייט אוֹיף אִים אַרִיבֶּער עֶפֶּעס שְׁלֶעכְטְס – הָאט עֶר מֶער נִישְׁט קֵיין לֶעבְּן, עֶר הָאט זִיךְ נִישְׁט מִיט וָואס צוּ טְרֵייסְטְן, וַוייל אַז עֶר הָאט נִישְׁט קֵיין אֱמוּנָה הָאט עֶר גָארְנִישְׁט, וַוייל עֶר לֶעבְּט אָנֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, "אֲבָל עַל יְדֵי אֱמוּנָה, מַה טּוֹב וְיָפֶה הַחִיּוּת שֶׁלּוֹ", אָבֶּער מִיט אֱמוּנָה אִיז דִי לֶעבְּן אַזוֹי שֵׁיין און זִיס.

וֶוען דוּ בִּיסְט אִין די סוּכָּה זָאלְסְטוּ זִיךְ אוֹיסְ'מָשְׁל'ן וִוי דוּ בִּיסְט יֶעצְט פְּרִיוַואט, דוּ מִיטְן אֵייבֶּערְשְׁטְן אַלֵיינְס, דוּ הָאסְט יֶעצְט די מֶעגְלִיכְקֵייט צוּ רֶעדְן פְּרִיוַואט; זָאלְסְט זִיךְ אוֹיסְשְׁמוּעֶסְן מִיטְן אֵייבֶּערְשְׁטְן אוֹיף דַיין שְׁפְּרַאךְ, אִין די שְׁפְּרַאךְ וָואס דוּ בִּיסְט בַּאקְוֶועם צוּ רֶעדְן. בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן פַאר אַ שְׁטַארְקֶע אֱמוּנָה, בֶּעט דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן די פָּאר וֶוערְטֶער וָואס מֶען בֶּעט אִין די תְּפִלָּה בַּיים אַרַיינְגֵיין אִין די סוּכָּה: "**וְתִתֶּן לִי זְכוּת לָשֶׁבֶת וְלַחֲסוֹת בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפֶךָ**, הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער הֶעלְף מִיר אִיךְ זָאל זוֹכֶה זַיין מַיין גַאנְצֶע לֶעבְּן צוּ גֶעדֶענְקֶען פון דִיר, אִיךְ זָאל אַלֶץ שְׁפִּירְן וִוי דוּ בִּיסְט מִיט מִיר, בַּיי מִיר און נֶעבְּן מִיר, וִוי אִיךְ זִיץ אוּנְטֶער דַיין שָׁאטְן, אַזוֹי וֶועל אִיךְ נִישְׁט נָאכְלוֹיפְן קֵיין מֶענְטְשְׁן, אִיךְ וֶועל נִישְׁט חַנְפֶ'עֶנֶען קֵיינֶעם, אִיךְ וֶועל נִישְׁט מוֹרָא הָאבְּן פון קֵיינֶעם, אִיךְ וֶועל ווִיסְן אַז קֵיינֶער קֶען מִיר נִישְׁט הֶעלְפְן און קֵיינֶער קֶען מִיךְ נִישְׁט שֶׁעדִיגְן, אַלֶעס אִיז פון דִיר".

סְכָךְ

וֶוען דוּ זִיצְט אִין די סוּכָּה זָאלְסְטוּ אוֹיפְהֵייבְּן דַיין קָאפּ, קוּק אַרוֹיף; וָואס זֶעסְטוּ? סְכָךְ, וָואס אִיז סְכָךְ? פון וָואס מַאכְט מֶען סְכָךְ? ווֶעסְטוּ זֶען אַז מֶען מַאכְט נִישְׁט סְכָךְ – נִישְׁט פון זִילְבֶּער, נִישְׁט פון גָאלְד, נָאר פון 'פְּסֹלֶת גֹּרֶן וָיֶקֶב', פון די אִיבְּרִיגֶע צְוַוייגְלֶעךְ און אִיבְּרִיגֶע שָׁאלַאכְטְס וָואס מֶען וַוארְפְט גֶעווֶענְלִיךְ אִין מִיסְט,

מֶען קֶען גָארנִישְׁט מַאכְן דֶערפוּן, מִיט זֵיי מַאכְט מֶען די הֵיילִיגֶע מִצְוָה פוּן סוּכָּה; דָאס לֶערְנְט אוּנְז אַז אֲפִילוּ אֵיינֶער וָואס עֶר שְׁפִּירְט אִיבֶּריג, עֶר זֶעט זִיךְ ווִי פְּסֹלֶת... עֶר ווייסְט אַז עֶר אִיז אָפְּפַאל, עֶר אִיז גָארנִישְׁט ווערְד, דָאךְ אוֹיבּ וֶועט עֶר זִיךְ שְׁטַארְקְן נִישְׁט אוֹיפְצוּגֶעבְּן, עֶר וֶועט נִישְׁט אָפְּלָאזְן זַיין גוּטֶע ווילְן אוּן עֶר וֶועט זָאגְן פַארְן אֵייבֶּערְשְׁטְן אַז עֶר וויל זַיין גוּט – וֶועט עֶר זוֹכֶה זַיין אַז די שְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה וֶועט בַּיי אִים רוּעֶן.

לִיבֶּער בְּרוּדֶער, וֶוען דוּ זִיצְט אִין די הֵיילִיגֶע סוּכָּה, וֶועט דֶער יֵצֶר הָרָע פְּרוּבִּירְן דִיךְ צוּ צֶעבְּרֶעכְן, עֶר וֶועט דִיךְ מַאכְן שְׁפִּירְן ווִי דוּ בִּיסְט שׁוֹין אַ פַארְפַאלֶענֶער, דָאךְ בֶּעט אִיךְ דִיר זָאלְסְט זִיךְ זַייעֶר שְׁטַארְקְן אוּן זָאג אָפָּאר ווערְטֶער צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, זָאג: **"הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער אִיךְ ווייס אַז אִיךְ בִּין 'פְּסֹלֶת גֹּרֶן וָיֶקֶב', אִיךְ בִּין גָארנִישְׁט ווערְד, אִיךְ בִּין אַזוֹי נִידְרִיג, אִיךְ בִּין אַזוֹי ווַייט פוּן דִיר, אָבֶּער רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם טִיף אִין מַיין הַארְץ וויל אִיךְ זַיין גוּט, טִיף אִין מַיין הַארְץ וויל אִיךְ זַיין אַן עֶרְלִיכֶער אִיד, אִיךְ וויל דַאווֶענֶען, אִיךְ וויל לֶערְנֶען אוּן טוּן די מִצְוֹת, אִיךְ בֶּעט דִיר אֵייבֶּערְשְׁטֶער 'וְתָקִים אֶת סֻכַּת דָּוִד הַנֹּפֶלֶת', בּוֹי צוּרִיק אוֹיף מַיין סוּכָּה, מַיין לֶעבְּן, אִיךְ בִּין אַן אַיינְגֶעפַאלֶענֶע סוּכָּה, בּוֹי מִיךְ אוֹיף, מַאךְ פוּן מַיין פְּסֹלֶת אַ כְּלִי צוּ מְקַבֵּל זַיין קְדוּשָּׁה וְטָהֳרָה, אִיךְ זָאל דִיךְ קֶענֶען דִינֶען מִיט גְרוֹיס שִׂמְחָה אוּן גְרוֹיס פְרֵייד".**

די הֵיילִיגֶע אוּשְׁפִּיזִין

יֶעדֶע מָאל דוּ גֵייסְט אַרַיין אִין די סוּכָּה זָאלְסְטוּ אַיינְלַאדֶענֶען די הֵיילִיגֶע אוּשְׁפִּיזִין, די הֵיילִיגֶע גֶעסְט. עֶס שְׁטֵייט אִין זֹהַר (פָּרָשַׁת אֱמוֹר, קד.) אַז די אוּשְׁפִּיזִין קוּמֶען נָאר אַז מֶען רוּפְט זֵיי; זָאלְסְטוּ זָאגְן: "אֲזַמִּין לִסְעוּדָתִי", אִיךְ לַיידְן עֶנְק אַיין צוּ קוּמֶען צוּ מִיר אִין די סוּכָּה, "אוּשְׁפִּיזִין עִילָּאִין", די הֵיילִיגֶע גֶעסְט, "אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב מֹשֶׁה אַהֲרֹן יוֹסֵף וְדָוִד", אוּן זָאלְסְט אַכְטוּנְג גֶעבְּן זֵיי זָאלְן נִישְׁט אַנְטְלוֹיפְן פוּן דַיין סוּכָּה, זָאלְסְט זִיךְ נִישְׁט אוֹיפְרֶעגְן אוֹיף דַיין ווַייבּ אוּן קִינְדֶער, אוּן אַז די סוּכָּה אִיז קְלֵיין, מֶען זִיצְט צַאמְגֶעשְׁטוּפְּט אוּן עֶס גִיסְט זִיךְ אוּן עֶס טוּט זִיךְ – זָאלְסְטוּ בְּלַייבְּן פְרֵיילִיךְ, עֶס זָאל דִיר גָארנִישְׁט אָנְגֵיין, גֶעדֶענְק וֶוער עֶס זִיצְט נֶעבְּן דִיר, גֶעדֶענְק אַז די הֵיילִיגֶע גֶעסְט זֶענֶען דָא, אוּן אִיךְ בִּין זִיכֶער אַז וֶוען דוּ וָואלְסְט גֶעהַאט בַּיי דִיר אִין סוּכָּה דַיין רֶבּ אָדֶער דַיין דַּיָּן – וָואלְסְטוּ גֶעזִיצְן אוּן גֶעשְׁמֵייכְלְט, אוּן אֲפִילוּ די קִינְדֶער טַאנְצְן אוּן שְׁפְּרִינְגֶען, עֶס גִיסְט זִיךְ אוּן עֶס טוּט זִיךְ וְכוּ' – וָואלְסְטוּ נִישְׁט גֶעשְׁרִיגְן.

קֵיינְמָאל זָאלְסְטוּ נִישְׁט וַוארְפְן אַ זַאךְ פוּן כַּעַס, אָדֶער צֶעבְּרֶעכְן אַ זַאךְ פוּן כַּעַס, עֶס שְׁטֵייט אִין זֹהַר (פָּרָשַׁת פְּקוּדֵי רסג:) אוֹיבּ אַ מֶענְטְשׁ – וֶוען עֶר רֶעגְט זִיךְ אוֹיף – וַוארְפְט עֶר אַ זַאךְ אָדֶער עֶר צֶעבְּרֶעכְט אַ זַאךְ – זֶענֶען דָא מַלְאָכִים סְפֶּעצְיֶעל גֶעשְׁטֶעלְט פַאר דֶעם, זֵיי נֶעמֶען די זַאךְ וָואס דֶער מֶענְטְשׁ הָאט גֶעוָוארְפְן אוּן זֵיי בְּרֶענְגֶען דָאס אִין הִימְל פַארְן אֵייבֶּערְשְׁטְן אוּן זָאגְן: "קוּקְט, דֶער מֶענְטְשׁ הָאט גֶעבְּרֶענְגְט אַ קָרְבָּן פַאר עֲבוֹדָה זָרָה", אוּן די הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (שַׁבָּת קה:): "כָּל הַכּוֹעֵס כְּאִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה", וֶוער עֶס אִיז בְּכַעַס אִיז אַזוֹי ווִי עֶר דִינְט עֲבוֹדָה זָרָה; זָאלְסְטוּ זִיךְ זַייעֶר הִיטְן נִישְׁט צוּ וֶוערְן בְּכַעַס, נִישְׁט וַוארְפְן קֵיין זַאכְן, נִישְׁט צֶעבְּרֶעכְן קֵיין זַאכְן; הָאבּ רַחֲמָנוּת אוֹיף דַיינֶע קִינְדֶער, ווַייל וֶוען טַאטֶע מַאמֶע זֶענֶען בְּכַעַס גֵייעֶן די קִינְדֶער צוּגְרוּנְד, די גַאנְצֶע שְׁטוּבּ וֶוערְט חָרוּב.

הַיינְטִיגֶע טֶעג דַארְף מֶען מֶער אַכְטוּנְג גֶעבְּן עֶס זָאל זַיין פְרֵיילִיךְ אִין שְׁטוּבּ, די קִינְדֶער זָאלְן לִיבּ הָאבְּן צוּ זַיין אִין שְׁטוּבּ, די קִינְדֶער זָאלְן נִישְׁט וֶועלְן אַוֶועק גֵיין פוּן די אִידִישֶׁע וֶועג; ווַייל אַמָאל אִיז גֶעוֶוען נִסְיוֹנוֹת פוּן מַשְׂכִּילִים, מְחַקְּרִים וְכוּ', הַיינְט אִיז נִישְׁטָא די נִסְיוֹנוֹת, הַיינְט אִיז די נִסָּיוֹן אַז מֶענְטְשְׁן ווילְן לִיבְּשַׁאפְט, מֶענְטְשְׁן ווילְן וַוארֶעמְקֵייט, אוּן אַז קִינְדֶער בַּאקוּמֶען דָאס נִישְׁט אִין שְׁטוּבּ – זוּכְן זֵיי דָאס בַּיי די אוּמוֹת הָעוֹלָם הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵינוּ; אוּן כָּל שֶׁכֵּן וֶוען מֶען טוּט מִצְוֹת, עֶס קוּמְט שַׁבָּת, עֶס קוּמְט אַ יוֹם טוֹב – מוּז מֶען דָאס מַאכְן מִיט שִׂמְחָה, מִיט לִיבְּשַׁאפְט אוּן וַוארֶעמְקֵייט, אַז די קִינְדֶער זָאלְן דָאס וֶועלְן, קִינְדֶער זָאלְן אַרוֹיסְקוּקְן אוּן פְרֶעגְן: "וֶוען קוּמְט שׁוֹין יוֹם טוֹב? וֶוען קוּמֶען שׁוֹין די טֶעג וָואס עֶס גֵייט זַיין זַייעֶר פְרֵיילִיךְ אִין שְׁטוּבּ?" אַזוֹי וֶועלְן זֵיי דָאס אָנְהַאלְטְן זַייעֶר גַאנְץ לֶעבְּן.

ד' מִינִים

וֶוען דוּ שָׁאקֶלְסְט די ד' מִינִים זָאלְסְטוּ אִינְזִין הָאבְּן די "כַּוָּנַת הַנַּעְנוּעִים" וָואס מוֹהֲרַ"אשׁ הָאט אוּנְז מְגַלֶּה גֶעוֶוען; וֶוען דוּ שָׁאקֶלְסְט צוּ רֶעכְטְס (דָּרוֹם) – זָאלְסְטוּ מְכַוֵּון זַיין: **"רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִיךְ וויל שְׁטֶענְדִיג גֶעדֶענְקֶען וֶוען עֶס גֵייט מִיר גוּט, אַלֶעס גֵייט רֶעכְטְס – אַז אַלֶעס אִיז פוּן דִיר"**, אוּן וֶוען דוּ שָׁאקֶלְסְט צוּ לִינְקְס (צָפוֹן) – זָאלְסְטוּ בֶּעטְן: **"רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֶעלְף מִיר אִיךְ זָאל שְׁטֶענְדִיג גֶעדֶענְקֶען אַז אֲפִילוּ וֶוען זַאכְן גֵיין לִינְקְס – אִיז עֶס אוֹיךְ דוּ"**, אוּן וֶוען דוּ שָׁאקֶלְסְט צוּ פָארְנְט (מִזְרָח) – זָאלְסְטוּ בֶּעטְן: **"רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֶעלְף מִיר אִיךְ זָאל שְׁטֶענְדִיג גֶעדֶענְקֶען וֶוען אַלֶעס גֵייט ווִי גֶעפְּלַאנְט אַז עֶס אִיז נִישְׁט מַיין גֶעלוּנְגֶענְקֵייט, נָאר אַלֶעס אִיז פוּן דִיר אֵייבֶּערְשְׁטֶער"**, אוּן וֶוען דוּ שָׁאקֶלְסְט אַרוֹיף צוּם הִימְל (מַעְלָה) – זָאלְסְטוּ בֶּעטְן: **"אֵייבֶּערְשְׁטֶער הֶעלְף מִיר, הֵייבּ מִיךְ אוֹיף צוּ דִיר, נֶעם מִיךְ אַרוֹיס פוּן מַיינֶע נַארִישְׁקֵייטְן, נֶעם מִיךְ אַרוֹיס פוּן**

מַיין בְּלָאטֶע, פוּן מַיינֶע עֲבֵירוֹת״, אוּן וֶוען דוּ שָׁאקְלְסְט אוֹיף אוּנְטְן (מַטָּה) – זָאלְסְטוּ זִיךְ אוֹיסְוֵויינֶען: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִיךְ בִּין אַזוֹי אַרָאפְּגֶעפַאלְן, קוּם מִיט מִיר מִיט, לָאז מִיךְ נִישְׁט בְּלַייבְּן גֶעפַאלְן, הֵייבּ מִיךְ אוֹיף, אִיךְ וִויל זַיין אַן עֶרְלִיכֶער אִיד״, אוּן וֶוען דוּ שָׁאקְלְסְט אוֹיף פַארְקֶערְט (מַעֲרָב) – זָאלְסְטוּ בֶּעטְן: ״הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער, וֶוען אַלֶעס גֵייט מִיר פַארְקֶערְט וִויל אִיךְ גֶעדֶענְקֶען פוּן דִיר, אַז אַלֶעס אִיז פוּן דִיר, אִיךְ זָאל בְּלַייבְּן מִיט אַ שְׁטַארְקֶע אֱמוּנָה״.

לִיבֶּער בְּרוּדֶער אַז דוּ וֶועסְט מַאכְן דִי נַעֲנוּעִים מִיט דִי כַּוָּנוֹת – וֶועסְטוּ שְׁפִּירְן אַזַא שְׁטַארְקֶע דְבֵיקוּת, אַזַא נָאנְטְשַׁאפְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן; אוּן אַז דוּ דַארְפְסְט אַ יְשׁוּעָה, דוּ דַארְפְסְט אַ שִׁידוּךְ פַאר דַיין זוּן אָדֶער טָאכְטֶער, אָדֶער דוּ הָאסְט נִישְׁט קַיין פַּרְנָסָה, מֶען הָאט דִיךְ אָפְּגֶעזָאגְט פוּן דַיין פַּרְנָסָה – זָאלְסְטוּ מַאכְן דִי נַעֲנוּעִים מִיט תְּפִלּוֹת אוֹיף דִי זַאךְ וָואס דְרִיקְט דִיר יֶעצְט דָאס מֶערְסְטֶע, וַוייל מוֹהֲרְנַ״ת הָאט אַמָאל מְחַזֵק גֶעוֶוען אֵיינֶע פוּן זַיינֶע תַּלְמִידִים וָואס אִיז גֶעוֶוען זֵייעֶר צֶעדְרִיקְט פוּן אָרֶעמְקֵייט, אַז יֶעצְט זָאל עֶר נָאר בֶּעטְן אוֹיף פַּרְנָסָה, עֶר הָאט אִים גֶעזָאגְט: ״יֶעצְט וֶוען דוּ בִּיסְט אַזוֹי צֶעדְרִיקְט – אִיז דָאס דַיין אֱמֶת״; זָאלְסְטוּ שָׁאקְלֶען דִי ד׳ מִינִים, אוּן וֶוען דוּ שָׁאקְלְסְט רֶעכְטְס זָאלְסְטוּ זִיךְ אוֹיסְוֵויינֶען צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, בֶּעט: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַז מַיין יְשׁוּעָה אִיז אִין דִי זַייט וֶועלְט – בְּרֶענְג עֶס מִיר״, אוּן וֶוען דוּ שָׁאקְלְסְט לִינְקְס זָאלְסְטוּ זָאגְן: ״אֵייבֶּערְשְׁטֶער, וואו אִיז דָא אַ שִׁידוּךְ פַאר מַיינֶע קִינְדֶער? אוֹיבּ אִיז עֶס אִין דִי זַייט וֶועלְט בְּרֶענְג עֶס אוּנְז, אוּן אַז מַיין פַּרְנָסָה אִיז בַּיי דִי זַייט וֶועלְט בְּרֶענְג עֶס צוּ מִיר״.

לִיבֶּער בְּרוּדֶער, יֶעצְט וֶוען דוּ הַאלְסְט דִי ד׳ מִינִים אִין דִי הַאנְט, קוּק נִישְׁט אוֹיף קֵיינֶעם, צִי אַרָאפּ דִי טַלִית אוֹיף דַיינֶע אוֹיגְן אוּן וֵויין זִיךְ אוֹיס צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן אַזוֹי וִוי אַ קִינְד וֵויינְט צוּ אַ טַאטֶע, אוּן קְרֶעכְץ אַרוֹיס אַפָּאר אֱמֶתְ׳עֶ וֶוערְטֶער פוּן הַארְץ, זָאג: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, וואו אִיז מַיין פַּרְנָסָה? אִיךְ דַארְף פַּרְנָסָה, אִיךְ קֶען נִישְׁט אַהֵיים גֵיין, מַיין ווייבּ אוּן קִינְדֶער וַוארְטְן אִיךְ זָאל אַהֵיים בְּרֶענְגֶען גֶעלְט, אִיךְ הָאבּ זֵיי צוּגֶעזָאגְט אַז אִיךְ גֵיי זֵיי בְּרֶענְגֶען, אִיךְ קֶען נִישְׁט אַזוֹי אַהֵיים גֵיין״.

גֶעבּ נִישְׁט אוֹיף

אַוַדַאי אוּן אַוַדַאי זָאלְסְטוּ זִיךְ אוֹיסְוֵויינֶען אוּן אוֹיסְקְרֶעכְצְן אוֹיף קִרְבַת אֱלֹקִים, אוֹיף זַיין נָאנְט צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן דוּ זָאלְסְט נִישְׁט אָפְּלָאזְן דִי ד׳ מִינִים פוּן הַאנְט וִוילַאנְג דוּ פּוֹעֶל׳סְט דַיין יְשׁוּעָה, וַוייל דִי ד׳ מִינִים זֶענֶען אַזוֹי וִוי גֶעוֶוער. עֶס שְׁטֵייט אִין זוֹהַר (תִּיקוּן יג, דַף כט.), נָאךְ יוֹם כִּיפּוּר ווילְן אַלֶע וִויסְן ׳מַאן נָצַח׳ וֶוער הָאט גֶעוואוּנֶען – אִידִישֶׁע קִינְדֶער אָדֶער דִי סִטְרָא אַחֲרָא? זָאגְט דֶער זוֹהַר מֶען קוּקְט ׳מַאן דְּאָחִיד מָאנֵי קְרָבָא בִּידַיְיהוּ׳, וֶוער עֶס הַאלְט דִי גֶעוֶוער אִין הַאנְט, אוּן אַז מֶען זֶעט אִידִישֶׁע קִינְדֶער קוּמֶען סוּכּוֹת מִיט דִי ד׳ מִינִים וָואס אִיז וִוי גֶעוֶוער – וֵוייסְט מֶען אַז דִי אִידְן הָאבְּן מְנַצֵּחַ גֶעוֶוען, אוּן דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי נָתָן פְּרֶעגְט (לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת שַׁבָּת ז, נד), מִיר וֵוייסְן דָאךְ פַארְקֶערְט, וָואס אִיז דִי סִימָן אַז מֶען הָאט מְנַצֵּחַ גֶעוֶוען אַ מִלְחָמָה? וֶוען מֶען לֵייגְט אַרָאפּ דִי גֶעוֶוער, אוּן אַז מֶען זֶעט סָאלְדַאטְן הַאלְטְן נָאךְ גֶעוֶוער אִיז דָאס אַ בַּאוַוייז אַז מֶען הָאט נָאכְנִישְׁט מְנַצֵּחַ גֶעוֶוען דִי מִלְחָמָה, אִיז וָואס זָאגְט דֶער זוֹהַר אַז דֶער וָואס הַאלְט דִי גֶעוֶוער דֶער הָאט מְנַצֵּחַ גֶעוֶוען? זָאגְט רֶבִּי נָתָן, דִי מִלְחָמָה מִיט דֶער יֵצֶר הָרָע אִיז אַנְדֶערְשׁ וִוי אַ גַשְׁמִיּוּת׳דִיגֶע מִלְחָמָה, בַּיי אַ גַשְׁמִיּוּת׳דִיגֶע מִלְחָמָה צְוִוישְׁן לֶענְדֶער לֵייגְט דֶער מְנַצֵּחַ אַרָאפּ דִי גֶעוֶוער, עֶר דַארְף מֶער נִישְׁט הַאלְטְן גֶעוֶוער, אָבֶּער בַּיי מִלְחֶמֶת הַיֵּצֶר וָואס צִיט זִיךְ אוֹיף אַ גַאנְץ לֶעבְּן – אִיז פַארְקֶערְט, נָאר דֶער וָואס לָאזְט נִישְׁט אָפּ דִי גֶעוֶוער – דֶער אִיז דֶער מְנַצֵּחַ; דָאס זָאגְט דֶער הֵיילִיגֶער זוֹהַר, עֶס אִיז אַרִיבֶּער רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם הַקָּדוֹשׁ, אוּן אַז מֶען זֶעט אִידִישֶׁע קִינְדֶער זֶענֶען וַוייטֶער דָא מִיט דִי גֶעוֶוער אִין דִי הֶענְט, זֵיי קוּמֶען אִין שׁוּל מִיט דִי ד׳ מִינִים, וַוייטֶער שְׁרַייעֶן: ״הוֹשַׁעְנָא הוֹשַׁעְנָא, הֶעלְף הֶעלְף״ – וֶועט דֶער שָׂטָן זֵיי נִישְׁט קֶענֶען מְנַצֵּחַ זַיין.

דָאס זָאלְסְטוּ גֶעדֶענְקֶען, כָּל זְמַן דוּ וֶועסְט נִישְׁט אָפְּלָאזְן דַיין ווילְן צוּ זַיין גוּט, דוּ וֶועסְט צוּרִיק קוּמֶען נָאכַאמָאל אוּן נָאכַאמָאל צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן, אִים בֶּעטְן: ״קָרְבֵנוּ לְתוֹרָתֶךָ, הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער אִיךְ וִויל לֶערְנֶען דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה, לַמְּדֵנוּ מִצְוֹתֶיךָ, אִיךְ וִויל טוּן דַיינֶע מִצְוֹת, הוֹרֵנוּ דְּרָכֶיךָ, וַוייז מִיךְ דִי אֱמֶתְ׳עֶ וֶועג, הַט לִבֵּנוּ לְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ, בֵּייג מַיין הַארְץ צוּ דִיךְ, וּמֹל אֶת לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָתֶךָ, אוּן שְׁטָאפּ אוֹיף מַיין הַארְץ אִיךְ זָאל נָאר דִיךְ לִיבּ הָאבְּן״ – בִּיסְטוּ אַ גֶעוִוינֶער, אוּן דֶער שָׂטָן מִיט דִי קְלִיפּוֹת וֶועלְן דִיךְ נִישְׁט קֶענֶען מְנַצֵּחַ זַיין.

סְמַארְטְפָאוֹן

יֶעצְט וֶוען מִיר שְׁטֵייעֶן אִין דִי הֵיילִיגֶע טֶעג פוּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה, עֲשֶׂרֶת יְמֵי תְּשׁוּבָה, יוֹם הַקָּדוֹשׁ, יוֹם טוֹב סוּכּוֹת, הוֹשַׁעְנָא רַבָּה, הַקָּפוֹת – אִיז דָא אַ הֵיילִיגְקֵייט אוּן אַ הֶעכֶערֶע כֹּחַ פַאר יֶעדְן אִיד זִיךְ צוּ קֶענֶען אַרוֹיסְרַייסְן פוּן זַיין פְּרִיוַואטֶע גָלוּת וואו עֶר אִיז פַארְכַאפְּט, אוּן אֲפִילוּ מֶען אִיז פַארְכַאפְּט אִין קוּקְן עֲבֵירוֹת, מֶען אִיז צוּגֶעקְלֶעבְּט צוּם טֶעלֶעפָאן, טֶעבְלֶעט, קָאמְפְּיוּטֶער וְכַדוֹמֶה, וָואס בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע אִיז נִישְׁט שַׁיָיךְ זִיךְ אָפְּצוּשֵׁיידְן פוּן דֶעם, נָאר דוּרְךְ וֵויינֶען אוּן שְׁרַייעֶן צוּם אֵייבֶּערְשְׁטְן קֶען מֶען

בַּאפְרֵייט וֶוערְן פוּן זֵיי; זָאלְסְטוּ אוֹיסְנִיצְן דִי הֵיילִיגֶע טֶעג צוּ בֶּעטְן דֶעם אֵייבֶּערְשְׁטְן, בֶּעט: "הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער וָואס וֶועט זַיין מִיט מַיין נְשָׁמָה? וָואס וֶועט זַיין מִיט מַיינֶע דוֹרוֹת? אִיךְ בִּין אַזוֹי אָפְּגֶעקִילְט, אִיךְ בִּין אַזוֹי פַארְזִינְקֶען אִין דִי טוּמְאָה, אִיךְ קוּק אִין טֶעלֶעפָאן, אִיךְ קוּק אִין קָאמְפְּיוּטֶער, אוּן דָאס הָאט מִיךְ אַזוֹי אָפְּגֶעקִילְט, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִיךְ הָאבּ אָבֶּער נִישְׁט דִי שְׁטַארְקְקֵייט דָאס אַוֶועק צוּ וַוארְפְן, עֶס צִיט מִיר אַזוֹי גֶעפֶערְלִיךְ, אִיךְ בִּין צוּגֶעקְלֶעבְּט צוּ דֶעם וִוי מִיט אַ שְׁטַארְקֶע גְלוּ; אִיךְ קוּק עֲבֵירוֹת, אִיךְ קוּק לֵיצָנוּת, אִיךְ בִּין נִישְׁט וִוי אַמָאל, וואוּ אִיז מַיין תְּמִימוּת? וואוּ אִיז מַיין יִרְאַת שָׁמַיִם? אִיךְ בֶּעט דִיר הֵיילִיגֶער בַּאשֶׁעפֶער, הֶעלְף מִיר, מַאךְ מִיר אַ נֵס עֶס זָאל אַרַיינְגֵיין אִין מִיר אַ רוּחַ טָהֳרָה, אִיךְ זָאל תְּשׁוּבָה טוּן אוּן זַיין אַן עֶרְלִיכֶער אִיד מִיט רֵיינֶע אוֹיגְן"; ווארוֹיל אִיז דֶעם וָואס נִיצְט אוֹיס דִי הֵיילִיגֶע טֶעג.

שִׂמְחַת תּוֹרָה

עֶס אִיז גוּט דוּ זָאלְסְט זִיךְ מְקַבֵּל זַיין לְכָבוֹד דִי נַייעֶ יָאר צוּ לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג חוּמָשׁ רַשִׁ"י – שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם – אַיינְגֶעטֵיילְט לוֹיט דִי טֶעג פוּן דִי וָואךְ, זוּנְטָאג בִּיז שֵׁנִי, מָאנְטָאג בִּיז שְׁלִישִׁי, דִינְסְטָאג בִּיז רְבִיעִי אוּן אַזוֹי וַוייטֶער, עֶנְדִיג דִי פַּרְשָׁה פוּן דִי וָואךְ יֶעדֶע וָואךְ; דִי הֵיילִיגֶע חֲכָמִים זָאגְן (בְּרָכוֹת ח.): "לְעוֹלָם יַשְׁלִים אָדָם פַּרְשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, שֶׁכָּל הַמַּשְׁלִים פַּרְשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר מַאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו", דֶער וָואס לֶערְנְט יֶעדֶע וָואךְ דִי פַּרְשָׁה, צְוֵויי מָאל יֶעדֶע פָּסוּק חוּמָשׁ אוּן אֵיין מָאל יֶעדֶע פָּסוּק תַּרְגּוּם – וֶועט הָאבְּן אֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים, אוּן עֶס וֶוערְט גֶעבְּרֶענְגְט אִין שֻׁלְחָן עָרוּךְ (אוֹרַח חַיִּים סִימָן רפה, סְעִיף ג): "מִיּוֹם רִאשׁוֹן וָאֵילָךְ חָשׁוּב עִם הַצִּבּוּר", פוּן זוּנְטָאג קֶען מֶען שׁוֹין טוּן דִי מִצְוָה, אוּן דֶער מִשְׁנָה בְּרוּרָה זָאגְט (שָׁם, סְעִיף קָטָן ח) אַז דֶער גְרָ"א זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ הָאט זִיךְ אַזוֹי גֶעפִירְט, עֶר הָאט יֶעדְן טָאג גֶעלֶערְנְט שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם אוּן דָאס גֶעעֶנְדִיגְט עֶרֶב שַׁבָּת; זוּנְטָאג בִּיז שֵׁנִי, מָאנְטָאג בִּיז שְׁלִישִׁי אוּן אַזוֹי וַוייטֶער, אוּן אַזוֹי פְרֵייט מֶען זִיךְ שִׂמְחַת תּוֹרָה אַז מֶען הָאט זוֹכֶה גֶעוֶועהן צוּ עֶנְדִיגְן דִי גַאנְצֶע תּוֹרָה.

אוֹיךְ זָאלְסְטוּ זִיךְ מַאכְן אַ שִׁיעוּר צוּ לֶערְנֶען יֶעדְן טָאג אַפָּאר פְּרָקִים מִשְׁנַיוֹת אוּן גְמָרָא, מַאךְ זִיךְ אַ שְׁטַארְקֶע קַבָּלָה צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה יֶעדְן טָאג, אוּן אוֹיךְ אוֹיבּ דוּ בִּיסְט נָאכְנִישְׁט זוֹכֶה צוּ פַארְשְׁטֵיין דָאס לֶערְנֶען – זָאלְסְטוּ זָאגְן דִי וֶוערְטֶער פוּן דִי תּוֹרָה, דֶער הֵיילִיגֶער רֶבִּי זָאגְט (שִׂיחוֹת הָרַ"ן, סִימָן עו), עֶס אִיז זֵייעֶר אַ גְרוֹיסֶע זַאךְ צוּ לֶערְנֶען תּוֹרָה אֲפִילוּ מֶען פַארְשְׁטֵייט נָאכְנִישְׁט, אוּן אַז מֶען אִיז שְׁטַארְק מִיט לֶערְנֶען תּוֹרָה, מִיט זָאגְן דִי וֶוערְטֶער פוּן תּוֹרָה – וֶועט מֶען בַּיים סוֹף זוֹכֶה זַיין צוּ תְּבוּנוֹת הַתּוֹרָה, מֶען וֶועט זוֹכֶה זַיין צוּ פַארְשְׁטֵיין אַלֶעס (לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א, סִימָן יא). אוֹיךְ וֶוערְט גֶעבְּרֶענְגְט פוּן צַדִּיקִים (סֵפֶר רַחֲמֵי הָאָב אוֹת לִימּוּד): "עוֹד זֹאת אוֹמֵר לִי לִבִּי עֵצָה טוֹבָה", מַיין הַארְץ זָאגְט מִיר אַ גוּטֶע עֵצָה פַאר דִי וָואס זֶענֶען פַארְיָאגְט צוּ בְּרֶענְגֶען פַּרְנָסָה, אוּן פַאר דִי וָואס פַארְשְׁטֵייעֶן נִישְׁט קַיין לֶערְנֶען, "שֶׁיִּלְמֹד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא וּפֶרֶק מִשְׁנַיוֹת בָּאֲמִירָה בְּעָלְמָא", זֵיי זָאלְן יֶעדְן טָאג זָאגְן אַ בְּלַאט גְמָרָא אוּן אַ פֶּרֶק מִשְׁנַיוֹת אֲפִילוּ אָן פַארְשְׁטֵיין; עֶר דֶערְצֵיילְט: אִיךְ הָאבּ גֶעקֶענְט אַ שׁוּסְטֶער וָואס הָאט נִישְׁט פַארְשְׁטַאנֶען קַיין לֶערְנֶען, אוּן עֶר פְלֶעגְט יֶעדְן טָאג זָאגְן אַסַאךְ בְּלֶעטֶער גְמָרָא, עֶר הָאט יֶעדֶע יָאר גֶעעֶנְדִיגְט שַׁ"ס, "וְהָיָ' צֶלֶם אֱלֹקִים עַל פָּנָיו כְּאַחַד הַגְּדוֹלִים", עֶר הָאט גֶעהַאט אַ לִיכְטִיגֶע פָּנִים, עֶס הָאט אִים גֶעשַׁיינְט פוּן דִי הֵיילִיגֶע תּוֹרָה.

וָואס מֵיינְסְטוּ, פוּן וָואס קוּמְט דָאס וָואס מֶען זֶעט מֶענְטְשְׁן טְרִינְקֶען זִיךְ אָן שִׂמְחַת תּוֹרָה, מֶען וֶוערְט טוֹיט שִׁיכּוֹר? – דָאס קוּמְט פוּן צֶעבְּרָאכְנְקֵייט, מֶען קוּקְט זִיךְ אָן אַז עֶס אִיז אַרִיבֶּער נָאךְ אַ יָאר אָן לֶערְנֶען תּוֹרָה, אוּן וֶוען מֶען זֶעט וִוי דֶער רָב טַאנְצְט מִיט דִי תּוֹרָה, דֶער דַּיָּן טַאנְצְט מִיט דִי תּוֹרָה – וֶוערְט מֶען זֵייעֶר דֶערְבִּיטֶערְט, מֶען וֶוערְט זֵייעֶר פַארְשֶׁעמְט אַז מֶען הָאט נִישְׁט קַיין שַׁיְיכוּת מִיט דִי תּוֹרָה אוּן מֶען לוֹיפְט צוּם טְרִינְק, מֶען שִׁיכּוֹר'ט זִיךְ אָן, נֶעבֶּעךְ נֶעבֶּעךְ... עַל כֵּן זָאלְסְטוּ יֶעצְט נֶעמֶען אַ מִשְׁנַיוֹת, הֵייבּ אָן מַסֶּכֶת בְּרָכוֹת, זָאג דִי וֶוערְטֶער פוּן דִי עֶרְשְׁטֶע פֶּרֶק אוּן זָאג דִי וֶוערְטֶער פוּן דִי צְוֵוייטֶע פֶּרֶק, יֶעצְט עֶפְן אַ גְמָרָא מַסֶּכֶת בְּרָכוֹת אוּן זָאג אַ בְּלַאט גְמָרָא; דוּ וֶועסְט שְׁפִּירְן אַזוֹי גוּט, דוּ וֶועסְט נִישְׁט דַארְפְן קַיין בְּרוֹינְפְן, דוּ וֶועסְט נִישְׁט דַארְפְן קַיין וַויין, דוּ וֶועסְט שְׁפִּירְן אַן אִינֶערְלִיכֶע שִׂמְחָה, דוּ וֶועסְט שְׁפִּירְן אֱמֶת'דִיג זַאט, אוּן אַז דוּ וֶועסְט אַזוֹי מַמְשִׁיךְ זַיין יֶעדְן טָאג פוּן יָאר – וֶועסְטוּ קוּמֶענְדִיגֶע יָאר שִׂמְחַת תּוֹרָה קֶענֶען טַאנְצְן מִיט דִי תּוֹרָה, דוּ וֶועסְט זַיין גְלִיקְלִיךְ אוּן צוּפְרִידְן.

*

ווארוֹיל אִיז דֶער מֶענְטְשׁ וָואס נֶעמְט אַרַיין דִי וֶוערְטֶער אִין זִיךְ, אוּן אִיז דָאס מְקַיֵּים, וֶועט עֶר זוֹכֶה זַיין צוּ זַיין אַ גַאנְץ יָאר אַרוּמְגֶענוּמֶען מִיטְן אֵייבֶּערְשְׁטְן, אוּן עֶר וֶועט זוֹכֶה זַיין צוּ אַלֶעס גוּטְס.

קול ברסלב - 212-444-9191